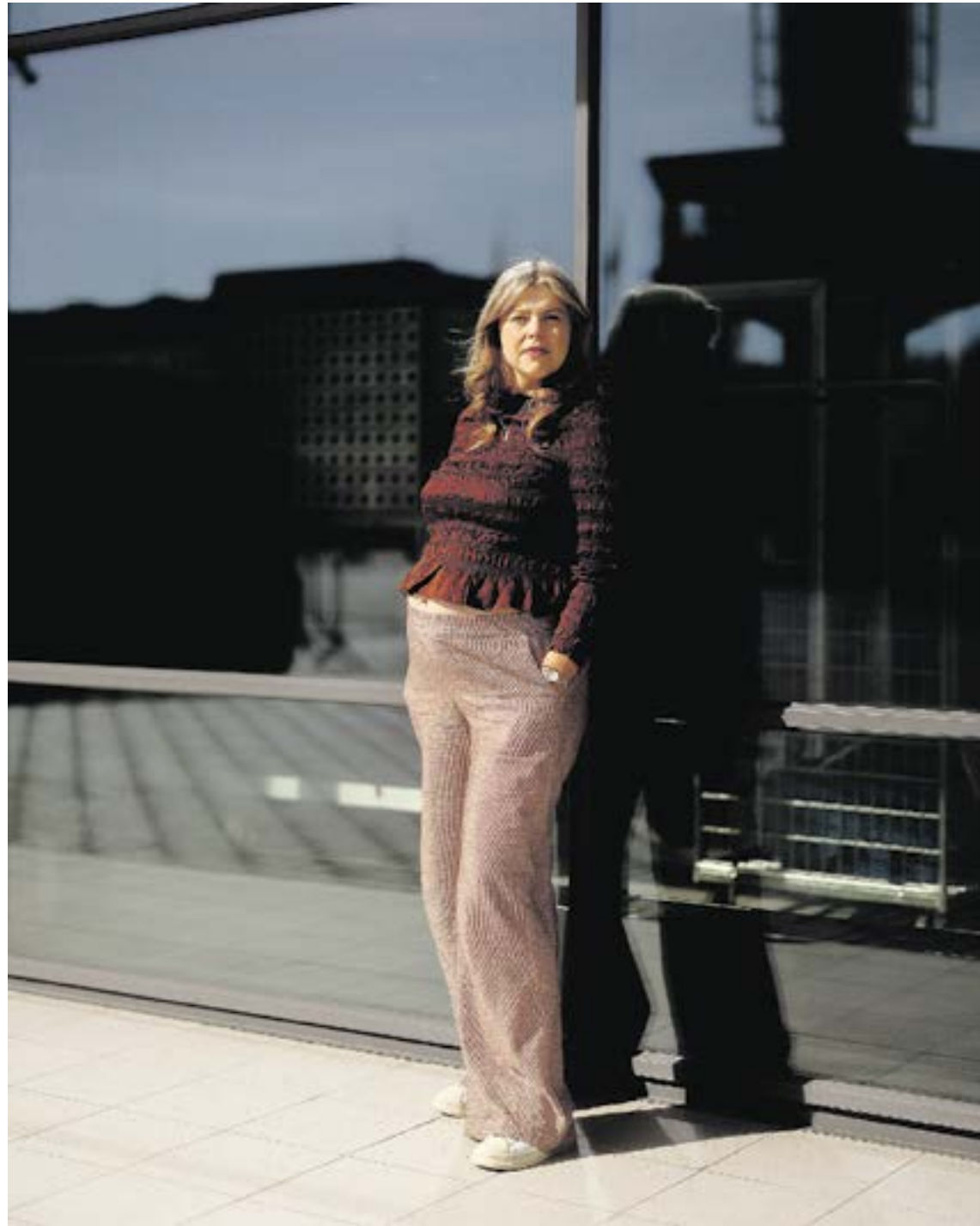

KunstRAI
22 t/m 26 april²⁰²⁶
Europahal RAI Amsterdam

Het Parool

Lisa van de Weerthof: 'Als de behoeftes van ons publiek en onze deelnemers veranderen, moeten wij daarin mee.'
FOTO'S DESIRE VAN DEN BERG

‘Ik kan de KunstRAI nog met een frisse blik bekijken’

Nieuwe directeur Lisa van de Weerthof (30) heeft de KunstRAI flink op de schop genomen: ‘We willen de drempel voor het jonge publiek verlagen.’

Malou Hart

Het is de eerste keer dat Lisa van de Weerthof de KunstRAI als directeur organiseert, maar ze praat erover als of ze al jaren eindverantwoordelijk is voor de kunstbeurs. “Ergens is dat ook zo,” zegt ze lachend vanachter haar bureau in het kantoor aan de Prinsengracht. Als 20-jarige kwam Van de Weerthof bij de KunstRAI binnen als stagiaire en sindsdien is ze niet meer weggegaan. Ze kwam in dienst als projectassistent en promoveerde naar projectmanager. In haar jaren als senior projectmanager organiseerde ze volgens de toenmalige directeur Erik Hermida de beurs ‘gewoon zelf’. Na de vorige editie nam ze het stokje van hem over.

“Praktisch zijn er nu niet veel verschillen met mijn vorige functie,” zegt Van de Weerthof. “Maar er komt wel een nieuwe soort verantwoordelijkheid bij kijken: als directeur moet ik honderd galerieën en duizenden kunstenaars vertegenwoordigen.” Ook heeft ze een nieuw team aan te sturen dat – niet toevallig – uit alleen maar vrouwen bestaat. “De kunstwereld is nog te wit, en heel mannelijk. Intern kunnen we een beetje bijdragen aan verandering.”

Ondanks de inmiddels totaal andere functie voelt Van de Weerthof zich niet anders dan tien jaar geleden, toen ze binnenkwam als stagiaire. Niet minder bevlogen, nieuwsgierig, leergierig. “Ik weet natuurlijk meer, dat helpt wel. Maar ik kan het evenement nog met een frisse blik bekijken.”

Die blik had ze nodig voor haar eerste missie als nieuwe directeur: de hele beurs onder de loep nemen en waar nodig elementen ingrijpend veranderen. “Het is mijn verantwoordelijkheid naar het evenement. Als je helemaal nieuw bent bij een museum of een beurs, ga je het sowieso op een eigen, andere manier aanpakken. Maar als je er al tien jaar werkt, is het makkelijker om te blijven doen wat je deed. Dat wilde ik absoluut niet.”

‘Het roer mag best om,’ zei Erik Hermida een jaar geleden in een dubbelinterview in *Het Parool*. Dat vond jij dus ook nodig?

“Ja. De wereld verandert stevig, en dat is voor de kunstsector echt niet anders. Ik denk dat het belangrijk is om als kunstbeurs vormen te vinden om daarin mee te groeien. Als de behoeftes van ons publiek en onze deelnemers veranderen, moeten wij daarin mee.”

Welke veranderingen in de sector bedoel je?

“Het is lastig om die concreet te maken. De veranderingen spelen vooral op de achtergrond, denk ik: de enorm hoge huurprijzen waar galeriehouders mee te maken hebben bijvoorbeeld, waardoor kunstruimtes verplaatsen of worden gedeeld, wat weer invloed heeft op wat er wordt gemaakt. Tegelijkertijd groeit het aanbod aan kunstbeurzen – zelfs ik kan lang niet naar alles wat er speelt. Dus zowel de verzamelaars als de galeriehouders moeten keuzes maken en supersnel schakelen.”

‘De wereld verandert stevig, en dat is voor de kunstsector echt niet anders.’

‘Ik heb best veel zin om te zien hoe de vernieuwingen worden ontvangen’

Maak jij je daar zorgen over?

“Ik denk dat kunst een levensbehoefte is, het is er altijd al geweest. Wat dat betreft hoeven we ons geen zorgen te maken dat kunst uitsterft. Alleen: een gezond maakproces voor jonge makers is niet meer zo vanzelfsprekend. Er is nu geen ecosysteem waarin jonge kunstenaars kunnen gedijen en groeien of überhaupt hun brood kunnen verdienen met het maken van kunst.”

Als we het over jonge makers hebben; hoe staat het met het jonge publiek dat jij naar de KunstRAI wil trekken?

“Het publiek blijft voor een groot deel een gevestigde orde aan verzamelaars, die kennis met zich meedragen en zonder een drempel te ervaren een galerie binnenstappen om iets te kopen. De nieuwe generatie verzamelaars ervaart nog wel die drempel. Dit jaar hebben we daarom voor het eerst een presentatie met werken onder de 750 euro. We moedigen deelnemers sowieso aan toegankelijk te zijn in hun prijs, om het obstakel voor het jonge publiek wat te verlagen. Je hoeft niet heel vermogend te zijn, of alle kennis paraat te hebben om langs te komen.”

Wat heb jij verder als nieuwe directeur aan de KunstRAI veranderd?

“Alles is een beetje op de schop gegaan. Het gaat vaak over ‘museummoeheid’, wat in dit geval eigenlijk ‘beursmoeheid’ is, die mensen ervaren door het enorme aanbod. Terwijl je eigenlijk wil dat mensen met net zoveel aandacht naar de laatste als naar de eerste werken kijken. We hebben daarom met een kritische blik gekeken naar de plattgrond.”

“We hebben ervoor gezorgd dat de zichtlijnen beter zijn, en meer terrassen neergezet. De beurs is nu ook met secties opgedeeld in verschillende disciplines. De KunstRAI is altijd gepresenteerd als een heel brede beurs, met heel uiteenlopende disciplines. Die verschillende disciplines worden nu meer belicht, door ze los te trekken van elkaar en ze als gelijkwaardige kunstvormen te presenteren.”

“We hebben bijvoorbeeld een deel voor hedendaags en een sectie voor modern, maar bijvoorbeeld ook een apart deel fotografie en design. Daarnaast hebben we nu in prijs toegankelijke stands voor jongere kunstenaars of galerieën die jongere kunstenaars representeren.”

Het klinkt alsof er in deze editie veel aandacht is voor de kunstenaar ten opzichte van de galerie?

“We blijven een galeriebeurs, we laten geen kunstenaarscollectieven toe. Galerieën zijn onze klanten en daar leveren we naar. Maar uiteindelijk gaat het om de kunst, en het weerspiegelen van de diversiteit van onze kunstsector.”

“Men zegt weleens; als je een kunstbeurs succesvol kan organiseren, zou je elke beurs kunnen organiseren – ook een autobeurs of een techevenement. Dat zou eigenlijk niet zo moeten zijn. Het gaat om de inhoud van de beurs, dat is het allerbelangrijkste.”

Vindt de gevestigde orde verzamelaars deze editie van de KunstRAI, met een focus op een jonge doelgroep, ook nog leuk?

“Het is niet zo dat we 180 graden zijn gedraaid. Er staan veel deelnemers die we vorige jaren ook hadden. Maar hoe we de deelnemers neerzetten, is wel veranderd. Ik hoop dat het daardoor een andere ervaring wordt, en dat de beurs een nog breder publiek aantrekt.”

“Ik heb best wel veel zin om te zien hoe het publiek de vernieuwing ontvangt. Toen ik aan de Reinwardt Academie studeerde, moest ik als oefening soms het publiek af luisteren en een beetje stalken. Dat ga ik nu weer doen denk ik, even in de anonimiteit om te horen wat ze vinden. Ik denk dat ik daar heel veel van ga leren.”

De favorieten van de kunstredactie

EDO DIJKSTERHUIS

Michela Castagnero

Een asbak was zo’n beetje het eerste dat je vroeger – zeg: jaren zeventig – leerde kleien op de lagere school. Maar nu roken op steeds meer plekken verboden is, verdwijnen asbakken uit het zicht. En al helemaal uit kinderhanden. Met *This is not an ashtray* levert Michela Castagnero ironisch commentaar op deze maatschappelijke ontwikkeling en de status van keramiek, dat nu hartstikke hip is maar vroeger in het verdomhoekje van de handarbeid zat. De titel knipoogt bovendien naar René Magritte’s afbeelding van een pijp die geen pijp is. Aan de sleutels en het klokje tussen de peuken zijn naar believen verhalen op te hangen.

Gallery Untitled: stand 15

KEES KEIJER

Christiaan Paul Damsté

Christiaan Paul Damsté (1944) brak op jonge leeftijd door met zijn wasknijpereliefs. In 1964 exposeerde hij voor het eerst drie zwartgeschilderde reliëfs met wasknijpers die werden aangeduid als *Sea Rythmen*. Dit exemplaar uit 1968 is van blank hout. De reliëfs werden indertijd geassocieerd met popart, maar sluiten meer aan bij de toenmalige Zerobeweging, waarmee Damsté zich nauw verwant voelde. Zervovoorman Henk Peeters schreef destijds over de kunstenaar en zijn wasknijpers: “Behalve dat u er tot nu toe de was mee kon ophangen, hangt hij er zijn geestelijke was mee op en daar was tot dusver nog niet aan gedacht.”

Kunsthandel Arnold Ligthart, stand 33

JAN PIETER EKKER

Peim van der Sloot

Peim van der Sloot maakt kunst met de ronde stickertjes die doorgaans naast verkochte werken worden geplakt. Aanvankelijk maakte hij vooral abstracte werken, maar vorig jaar besloot hij voor een expositie in Huize Frankendael een ode aan de natuur in de stad te brengen. Daarvoor liet hij zich inspireren door het pointillisme, de schildertechniek waarmee kunstenaars als Seurat, Pissarro en Signac aan het einde van de 19de eeuw furor maakten, en die nauw verwant is aan zijn stippencollages. Op de KunstRAI presenteert Van der Sloot een aantal fine nieuwe werken in deze reeks, waaronder dit mooie tweeluik: *Bankje in Vondelpark*.

Brinkman & Bergsma Contemporary, stand 40

Kunstenaar Frank Visser en fotograaf Annabel Oosteweeghel in hun atelier in IJmuiden, dat vol staat met textiel, schilderijen, hout en sculpturen.
FOTO'S SIMON MEESTERS

Warm en kleurrijk doolhof in een kille hal

Op intuïtieve wijze werkten fotograaf Annabel Oosteweeghel en kunstenaar Frank Visser aan *Blos*, een fotoproject over vertrouwen, geborgenheid en improvisatie met modellen.

Kees Keijer

Het enorme, twee verdiepingen tellende atelier van Frank Visser aan de Vissershaven in IJmuiden hangt vol met textiel, schilderijen, kussens, hout, sculpturen en half afgemaakte vondsten. Op een tafel staat een maquette, ter voorbereiding van een zintuiglijke installatie op de KunstRAI. Het moet een omgeving worden waarin fotografie, styling, sfeer en ruimtelijkheid samenkomen.

Kunstenaar en stylist Frank Visser (63) en fotograaf Annabel Oosteweeghel (56) werkten samen aan een project met de titel *Blos*, een woord dat tegelijk kleur, goedstoestand en een opwelling oproept. De samenwerking ontstond bijna terloops, maar groeide uit tot een gedeelde beeldtaal waarin mode, portret en decor in elkaar overlopen.

De maquette is een schaalmodel van de presentatie op de KunstRAI. Oosteweeghel en Visser werkten in oktober aan een tentoonstelling in het Fotomuseum Hilversum, en van daaruit kwam ook de vraag om hun werk op de KunstRAI te laten zien. Het wordt een grote presentatie van ongeveer 16 bij 24 meter.

Die schaal past bij de ambitie van het project. Dit is geen klassieke fototentoonstelling met afdrucken netjes naast elkaar op witte wanden. Visser en Oosteweeghel ontwierpen een parcours, een ruimte waarin de bezoeker kan dwalen, associëren en verrast worden.

Geborgenheid

Oosteweeghel: "Je komt binnen en het idee is dat je er als het ware doorheen kunt meanderen, een beetje als door een doolhof. Het mag schots en scheef zijn, zodat je steeds denkt: heb ik dit al gezien of nog niet? De foto's worden op verschillende manieren gepresenteerd: op bamboe, op hout, op doek, op kunststof. Daardoor worden sommige beelden monumentaal, andere blijven juist licht en los."

Visser: "We hebben ook veel grote posters, meer losse stills en studiobeelden, die we op een bijna nonchalante manier willen plaatsen. Een beetje over elkaar heen, op panelen, zodat kleur en verhaal elkaar kunnen versterken. De wanden krijgen bruine tinten. We hebben zeven verschillende soorten bruin gekozen."

Oosteweeghel: "En er komen vloerkleden. Het moet

‘De modellen gaven zich helemaal aan ons over. Dat vonden wij heel bijzonder’

kleur krijgen, warmte. Het moet een nieuwe wereld worden, los van die kille hal. Het gaat ook om geborgenheid, dat je een andere werkelijkheid binnenstapt."

Die geborgenheid blijkt een sleutelwoord in hun werk. Niet alleen voor het publiek, maar ook voor de modellen die zij fotograferen. Oosteweeghel en Visser werkten twee jaar geleden voor het eerst samen, voor een tentoonstelling in Museum Flehite in Amersfoort. Het klikte.

Wat werkt zo goed aan jullie samenwerking?

Oosteweeghel: "Het vloeit heel natuurlijk in elkaar over. Ik ben de fotograaf, Visser doet de styling, maar zodra we samenwerken wordt het een soort spel, een dans om die modellen heen. We hebben elementen, we beginnen, en dan ontstaat er iets zonder dat we daar heel veel woorden voor nodig hebben."

Visser: "We maken samen een verhaal. Vaak hebben we veel meer geschoten dan we uiteindelijk laten zien. Dan moet je op een gegeven moment selecteren: dit is mooi, maar past niet in het verhaal dat we willen vertellen."

En wat is dat verhaal?

Oosteweeghel: "We keken heel erg naar de modellen die binnenkwamen en die ons inspireerden. Je wordt bijna een beetje verliefd op zo'n model, op wat iemand meebrengt. En het gaat ook heel erg over kleur. Een blos is iets wat omhoogkomt zonder dat je het tegen kunt houden. Dat gevoel hadden wij ook: wat er ontstaat is niet tegen te houden. En blos heeft natuurlijk ook met emotie te maken."

Visser: "En met portret. Uiteindelijk zijn het echt portretten van verschillende mensen geworden. Die mensen nemen de moeite om hierheen te komen, vaak met openbaar vervoer, soms door de kou. Dan stappen ze binnen en denken misschien: wat is dit voor plek? En vervolgens ontstaat er in korte tijd een heel intense visuele communicatie."

Hoe gaat dat praktisch, zo'n sessie?

Visser: "Ik sta dan met een zak kleren, truien, stoffen, dingen die ik soms ook nog verknip. Ik trek iets aan bij iemand, knip nog wat, voeg iets toe, en dan ben je eigenlijk al aan het communiceren."

Oosteweeghel: "Soms komt Visser met een gordijn aanzetten, doet er een lint omheen en dan is het ineens een rok. We noemden het vanmiddag nog 'couture on the spot'. Er staat een model, er is een fotograaf, en op het laatste moment komt hij nog even met een schaar. Dan ontstaat er een nieuwe kledingcreatie, bijna een sculptuur."

Wat vonden de modellen van die werkwijze?

Oosteweeghel: "Ze geven zich helemaal aan ons over. Dat vertrouwen vonden wij heel bijzonder. Ze stellen bijna geen vragen."

Visser: "Veel van die modellen doen dit naast iets anders. Het zijn vaak beginnende modellen. En toch gaan ze mee in iets heel eigens. Dat vond ik echt een groot plezier."

Wat betekent dit werk voor u als documentaire fotograaf?

Oosteweeghel: "Ik fotografeer veel voor kranten. Er waren projecten over armoede, eenzaamheid, demantie, discriminatie en slapeloosheid. Dit is veel vrijer. Dan hoef ik niet steeds aan een zwaar onderwerp te denken. Samen laten we dat los en gaan we puur creëren. Ik wil er geen zwaar verhaal van maken, maar alles wat er in de wereld gebeurt, oorlog, klimaat, ellende, dat komt natuurlijk wel binnen. Wat ik hier met Frank doe, voelt echt als een soort ontsnapping. Maar ook als een antwoord: dat je iets moois kunt maken tegenover al dat lelijke."

Wat is de rol van deze plek, dit atelier, geweest voor het project?

Visser: "We hebben ook wel eens elders gewerkt, in Amsterdam bijvoorbeeld. Maar toch bleek hier alles het beste te werken. Vanwege de interactie van het atelier, de rommeligheid, het gevoel van een werkplaats. Dat heeft invloed op de mensen die hier binnenkomen."

Oosteweeghel: "Het geeft geborgenheid. De stoffen, de kussens, het afgesloten zijn van buiten. Hier kan alles. Dat merkten we meteen. Modellen kwamen binnen en vertrouwden het."

Grip op de geschiedenis

Omgaan met het verleden in een roerige wereld is de rode draad in de expositie van Rietveldalumni.

Edo Dijksterhuis

'Hitler dead', staat er in dikke, vette hoofdletters gedrukt op de voorpagina van *The Stars and Stripes* van 2 mei 1945. Met een foto eronder van die overbekende kop: pet met glimmende klep over zijn ogen getrokken, mond als een nijdige streep onder het borstelsnorretje. Wie deze krant op de deurmat kreeg, wist meteen: hier hebben ze het over tachtig jaar nog over.

Elle van Baaren maakte het zelf niet mee. Om een idee te krijgen hoe het is om zo'n sleutelmoment te beleven, vergrootte ze de krant tot vloerkleedformaat. De dood van een van de grootste monsters aller tijden wordt zo onontkoombaar monumentaal.

Korrelige corsages

Net als alle andere Rietveldalumni die tijdens de KunstRAI hun werk tonen in een speciale presentatie, is Van Baaren van een generatie die continu met grondstof voor toekomstige geschiedenisboeken om de oren wordt geslagen. Crisis volgt op crisis, oorlog op zo'n beetje elk continent, het nieuws dendert maar door. Terwijl ze hun eigen toekomst proberen voor te stellen en vormen, is er steeds meer verleden om chocola van te maken. Historisch bewustzijn en hoe ermee om te gaan loopt dan ook als een rode draad door de tentoonstelling *Paralelepipedo: About Paradoxical Dream, Bodies and Imaginaries*.

Lawil Karama en Matthew Oxley hanteren een andere strategie dan Van Baaren. Waar laatstgenoemde uitvergroet, zoomen zij tot een niveau van abstractie. Oxley doet dat letterlijk door bloemen uit krantenfo-

to's los te knippen uit hun context en ze op te blazen tot korrelige corsages. Je moet de archieven in om te achterhalen of er op de datum in de titel – *Love & Death* (09.09.22) – iets te vieren viel of dat het een rouwboekje betreft.

Lucht boven executies

Karama's blauwe vlakken geven net zo weinig prijs en zijn toch hoogst betekenisvol. Met behulp van een geavanceerd klimaatmodel kon zij de lucht boven de Oegandese stad Mbale reconstrueren zoals die was op 10 februari 1973. Op die dag liet dictator Idi Amin politieke tegenstanders executeren in een lokaal voetbalstadion, voor een publiek van twintigduizend onderdanen die verplicht werden in de stromende regen toe te kijken.

Tegenover de pogingen grip te krijgen op het wereldnieuws, zijn er de persoonlijke invalshoeken van Karolina Hyun Wilting en Vasilisa Ikryannikova. De eerste gaat kamerschermen te lijf met een Koreaanse kniptechniek om ceremonieel gesneden te verdrijven en doden te eren. De schermen bieden beschutting en intimiteit, maar door de grillige gaten schemert de buitenwereld.

Ikryannikova heeft een lenticulaire print gemaakt, zo'n geribbelde dubbelprint waarmee vroeger 'bewegende ansichtkaarten' werden gemaakt. Bij de eerste blik zien we twee vrouwen in een treincoupé aandachtig kijken naar een magisch wolkenlandschap achter het raam. Vanuit een andere hoek verandert het uitzicht in een conventioneel bos. De ene vrouw ligt languit op de bank te slapen, de ander zit onderuitgezaakt. De anticlimax na een historisch piekmoment.

Karolina Hyun Wilting werkt kamerschermen met een Koreaanse kniptechniek.
FOTO KAROLINA HYUN WILTING

Beeldentuin vol machines en buizen

Beeldentuin bestaan al duizenden jaren. Tegelijk museum en park, cultuur en natuur, contemplatie en publieke ruimte. Die principes blijken ook goed te werken op de KunstRAI, in een 'indoor beeldentuin' waar de natuur volledig afwezig is.

In de RAI geen gras of bomen, maar staalconstructies en lichtlijnen. Waar de beursstands gericht zijn op snelheid, heeft deze opstelling een andere dynamiek. Binnen deze context presenteert Willem Harbers het werk *A Future Now Past*. Het oogt als een complex industrieel object: een assemblage van vormen die refereren aan machines, productieprocessen en technische installaties. Harbers' fascinatie voor het winnen van grondstoffen en het bewerken van materiaal is duidelijk zichtbaar. Toch gebeurt er niets. De machine staat stil.

Die spanning wordt versterkt door de esthetiek van het werk. De 'machines' staan te glimmen, zorgvuldig geconstrueerd, verleidelijk in hun vormgeving. De kunstenaar wordt een soort archeoloog uit de toekomst: iemand die restanten van onze beschaving opgraft en probeert te begrijpen. Vanuit dat perspectief worden Harbers' sculpturen geen machines, maar reconstructies van een wereld die niet meer bestaat.

Waar Harbers vertrekt vanuit industrie, zoekt Iris Bouwmeester juist aansluiting bij de natuur. In haar installatie *A Spell for Creation* ontvouwt zich een ruimte die doet denken aan een landschap, zonder dat het er letterlijk een is. Wolkachtige vormen, structuren die lijken te groeien of samen te trekken, en huidachtige oppervlakken verwijzen naar natuurlijke fenomenen.

Bouwmeester is gefascineerd door het ontstaan van landschappen, hoe vormen groeien en verdwijnen, hoe licht zich gedraagt. Niet het zichtbare resultaat staat centraal, maar de krachten erachter. Die fascinatie vertaalt zich in sculpturen die een precair evenwicht zoeken, een moment waarop een vorm zowel kan uitzetten als inkrimpen.

Haar materiaalgebruik speelt daarin een belangrijke rol. Bouwmeester werkt met eenvoudige, industriële materialen, zoals aluminium buizen, die ze bewerkt tot organische structuren. Door het materiaal te knippen, vouwen en verbinden, ontstaan vormen die tegelijkertijd kunstmatig en natuurlijk aanvoelen. Ook de afwerking, de huid van het werk, is essentieel. In sommige beelden roept die huid associaties op met die van een vis, een reptiel of een insect.

Kees Keijer

Dat je erop kunt zitten, is bijna bijzaak

Waarom zou je doorsnee lampen of stoelen kopen als je ook unieke stukken kunt aanschaffen? De presentatie Under Construction zet de spotlight op collectible design, gebruiksvoorwerpen op de rand van kunst.

Edo Dijksterhuis

De werken van Gert Wessels zijn een goed voorbeeld van collectible design: handgemaakte objecten die stuk voor stuk uniek zijn. FOTO BRITT ZONNEVELD

Gert Wessels maakt stopcontacten. Zo feitelijk gebracht zou je denken dat hij zijn dagen slijt in de sociale werkplaats. Maar de stopcontacten die Wessels maakt, zijn handgemaakte objecten die stuk voor stuk uniek zijn. Een soort rotsblokken in kleuren variërend van mintgroen tot chocoladebruin, gemaakt in een oplage van honderd en gesigneerd. Alsof Fred Flinstone de 21ste eeuw in is gekatapulteerd en een prehistorisch smaakpalet combineert met een hedendaags gevoel voor interieurontwerp.

Die stopcontacten zijn een goed voorbeeld van 'collectible design', zegt Niek Schoenmakers, die het werk van Wessels brengt op de KunstRAI. "Het is functioneel maar het heeft ook iets weg van een kunstobject. Design is niet alleen het nieuwe Senseo-apparaat of een bijzondere stoel. Het gaat steeds vaker om dingen die een verhaal vertellen dat verder gaat dan 'hier maak je koffie mee of kun je op zitten'. Het onderscheid tussen design en kunst is steeds vager aan het worden, zeker voor de ontwerpers en kunstenaars die zich allemaal steeds vaker gewoon makers noemen."

Zelf was Schoenmakers al als tiener in de ban van design. Na een paar jaar keramiek verzamelen schakelde hij over op stoelen. Omdat hij meer dan aardig kon tekenen, werd hem aangeraden naar de Design Academy in Eindhoven te gaan. Maar omdat industrieel ontwerp hem iets te beperkt leek, werd het uiteindelijk bouwkunde in Delft. Daar kon hij zijn stoelenliefde botvieren op de historische collectie zitmeubilair van de universiteit, waar hij een tentoonstelling mee maakte in Stedelijk Museum Kampen.

Toen realiseerde hij zich dat zijn ware passie niet in het ontwerpen van objecten ligt, maar in het vertellen van de verhalen achter die creaties. Vijf jaar geleden, midden in coronatijd, opende hij zijn eigen galerie, The Millen House. Een eerste deelname aan de KunstRAI vorig jaar leverde hem de uitnodiging op om een aparte sectie in te richten voor collectible design.

Meer dan een eindproduct

"Lisa van de Weerthof, sinds dit jaar de nieuwe directeur, wilde de beurs verbreden en design zichtbaarder maken door het aanbod te groeperen," vertelt Schoenmakers. "Het designplein dat we hebben ontwikkeld bestaat uit grote presentaties van onder andere Chez Freddy en Atelier Fig op de hoeken en werk van individuele makers als Jule Cats binnenin."

Wie denkt: wat zien die wanden er slordig en onafgemaakt uit – dat is met opzet zo gedaan. "Ik wil met de scenografie van de standbouw aansluiten bij de titel van de presentatie: Under Construction," legt Schoenmakers uit. "Het interessante aan collectible design is dat het meer is dan een af eindproduct. Het heeft een open einde, is als het ware nog 'onder constructie', en de gebruiker kan er met zijn interpretaties aan verder bouwen. Het gaat om objecten die bruikbaar zijn maar niet eenduidig. En soms is de functie zelfs alleen maar een suggestie."

Zie bijvoorbeeld het werk van White Noise Dada. De studio van Klaas Kuiken en Charley Reijnders gebruikt consumentenafval als grondstof voor wandsculpturen. Een anders voor waardeloos gehouden plastic zakje wordt een monument voor achtelozes pilzucht dat visueel weer zo interessant is dat je het aan de muur wilt hangen om er eindeloos naar te kijken. Ondertussen malen je hersenen op dubbele snelheid om het begrip 'waarde' opnieuw te definiëren.

Niek Schoenmakers: 'Het onderscheid tussen design en kunst is steeds vager aan het worden.' FOTO THE MILLEN HOUSE

‘Een handgemaakt object voelt anders dan een industrieel massaproduct’

Ook Matthijs Rameckers gooit graag de gebruikelijke categorieën overboord, maar dan op een andere manier. Hij presenteert op de KunstRAI juwelen uit de jaren 1920, hedendaagse meubels en een wandbord van A.R. Penck, de Duitse schilder van woeste, graffiti-achtige doeken die in de jaren 1970 flirte met design. "Vaak zie je op kunstbeurzen alleen nieuw werk, maar de vorige generatie hoort er ook bij," vindt Schoenmakers.

Groeiende markt

De rode draad in Under Construction is de aandacht voor materiaal. Zo combineert Zoran Strijbosch in zijn lampen aluminium met kunsthars, dat hij eerst in mallen giet en daarna op een werkbank schuurt en polijst. Diana Bitar kleurt zelf haar zijde, die ze plisseert en vaststikt zodat organisch opbollende vormen ontstaan.

En Sjang Niederwieser verwarmt gerecycled plexiglas met een föhn om het daarna heel voorzichtig te buigen tot een langwerpig lichtobject, waarbij hij telkens balanceert op de rand van breken en smelten. "Een object dat handmatig is gemaakt voelt anders aan dan een industrieel massaproduct," vindt Schoenmakers. "De verbinding tussen maker, object en gebruiker is daardoor directer, intiemer."

De markt voor collectible design bestaat al zo lang als het begrip design bestaat, sinds de industriële revolutie, maar kreeg rond de eeuwwisseling een boost. Op grote internationale beurzen in Bazel, Miami en Hongkong telden verzamelaars rustig een paar ton neer voor een kast gemaakt in oplage 1.

"Hoewel we in Nederland een rijke ontwerpgeschiedenis hebben en we gewend zijn aan goed design, zijn Nederlanders minder geneigd dat soort bedragen te besteden," constateert Schoenmakers. "Maar de markt groeit. Ik krijg kopers binnen die een huis vol kunst hebben en voor boven de tafel een vederlichte lamp van koolstofvezels kopen, die Marleen Kaptein ontwikkelde in samenwerking met het Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum."

Ook KunstRAI-bezoekers met een minder ruim budget hoeven niet met lege handen naar huis te gaan. Voor een paar honderd euro heb je al een vaas of schaal. "Unieke stukken kunnen heel betaalbaar zijn," stelt Schoenmakers. "Er is iets voor ieder budget, voor iedere ruimte. Het gaat om de verrijking van je directe leefomgeving met voorwerpen waar een verhaal aan vast zit."

The Millen House, stand 65 en 72

Niet schreeuwen, maar verleiden

Eliane Geurts wint de Sluijters Prijs 2026 met schilderijen die langzaam hun ontstaansgeschiedenis prijsgeven. 'Sommige hebben wel tien lagen gehad.'

Kees Keijer

'Buiten is voor mij een verlenging van mijn atelier.' FOTO PETER COX

De jury van de tweejaarlijkse Sluijters Prijs voor jonge schilders roemt Geurts' werk om de 'ingetogen stijl en gelaagde opbouw'. Haar schilderijen schreeuwen niet om aandacht, maar 'verleiden je op een vertragende manier', aldus de jury. 'In een tijd waarin kunst voortdurend verandert en de grenzen van het medium opnieuw worden onderzocht, laat Geurts zien én voelen hoe belangrijk het is om een schilderij fysiek te ervaren, de verschillende lagen, de transparantie en de speelbaarheid van verf.'

Het werk van Eliane Geurts (1998) moet je inderdaad in het echt zien. "Foto's ervan werken eigenlijk niet zo goed," zegt de kunstenaar. "Het blijft lastig om te zien wat het is. Je moet het in het echt ervaren." Dan blijken haar schilderijen bijvoorbeeld opgebouwd uit meerdere lagen doek en verf, waarbij een deel van het beeld juist ontstaat door wat is weggehaald. "Sommige werken hebben wel tien lagen gehad. En uiteindelijk blijven er dan misschien nog maar twee over. De rest is afgepeld of weggehaald. Maar die lagen zijn er wel geweest."

Zoeken in lagen

Geurts werkt vaak met kaasdoek, een dunne, poreuze stof die ze in meerdere lagen over elkaar legt. Ze schildert daarop met olie- en acrylverf, waarna de verf zich door de verschillende lagen verspreidt. Vervolgens verwijdt ze delen van de opbouw, waardoor alleen de verf overblijft die zich tussen het materiaal heeft genesteld.

Het resultaat is een beeld dat niet

zozeer is opgebouwd, maar eerder is ontstaan door een proces van toevoegen en wegnemen. "Het gaat mij om het zoeken in die lagen. Dat is eigenlijk de kern van wat ik doe." Wat verdwenen is, blijft onderdeel van het werk. De geschiedenis van het schilderij is niet zichtbaar in één beeld, maar zit besloten in het materiaal zelf.

Op haar website schrijft Geurts dat ze beïnvloed wordt door het landschap, door wandelen en fietsen. Ze woont en werkt in Zuid-Limburg.

Haar beschrijving suggereert een directe relatie tussen omgeving en

'Schilderen is een van de moeilijkste dingen die ik doe'

beeld, maar zo eenvoudig ligt het niet. "Het is geen letterlijke vertaling. Je ziet geen plek terug in mijn werk." Toch speelt de omgeving een belangrijke rol in haar werkwijze. Als het schilderen stopt, gaat ze naar buiten. "Dan pak ik de fiets of ga ik wandelen; buiten is voor mij een verlenging van mijn atelier." Die beweging door het landschap is een manier om in het werk te komen. "Ik vind het belangrijk om te weten waar ik ben. Waar ik woon, wat er is gebeurd. Ik wil het landschap uitkammen. Het buiten zijn, de letterlijke beweging, de wind door mijn haar, dat zijn dingen die belangrijk zijn."

Geurts beweegt zich niet alleen letterlijk door Zuid-Limburg, maar ook

door de geschiedenis en de structuur van de plek. Tegelijkertijd vertaalt die kennis zich niet in herkenbare beelden. Haar schilderijen blijven abstract. "Ik denk dat het meer een intuïtieve handeling is, niet iets wat je direct kunt aanwijzen in het beeld."

Geen vanzelfsprekende weg

Hoewel Geurts nu een prijs voor schilderkunst heeft gewonnen, denkt ze dat ze meer beïnvloed is door schrijvers dan door beeldende kunstenaars. Ze noemt onder anderen Georges Perec, die schrijft over alledaagse ruimtes en structuren, en Nan Shepherd, die het landschap van de Schotse hooglanden beschrijft zonder het te willen bezitten. Die invloed is niet letterlijk terug te zien in haar werk, maar zit volgens haar in de manier van kijken en denken. "Schilderen is een van de moeilijkste dingen die ik doe. Het is niet altijd makkelijk, maar het is wel iets waar ik steeds naar terugkeer."

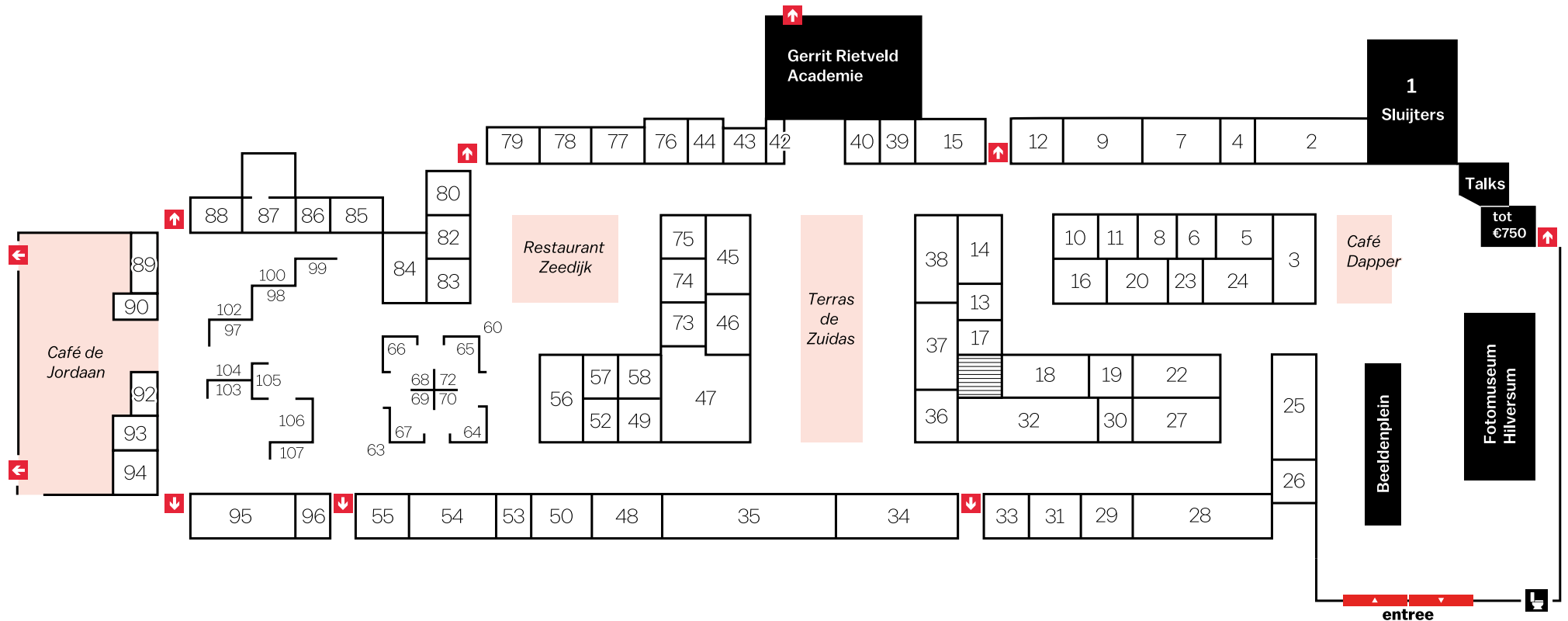
De weg naar de kunst was voor Geurts geen vanzelfsprekende. Ze volgde eerst een mbo-opleiding in management, daarna een studie communicatie en vervolgens werkte ze bij een bank. "Ik kon dat werk prima, maar het was het niet voor mij."

Ze besloot haar leven om te gooien en zich aan te melden voor de kunstacademie in Maastricht. "Ik gaf mezelf één jaar om te kijken wat het voor me betekende." Het werden er uiteindelijk vier. Die achtergrond speelt nog steeds een rol in haar praktijk. Naast haar werk als kunstenaar werkt ze als programmamaker bij Bureau Europa, een instituut voor architectuur en design.

Meerdere dingen doen

De Sluijters Prijs kwam kort na haar afstuderen. Haar werk werd geselecteerd vanuit de eindexpositie en daarna beoordeeld door de jury. Ze heeft nog geen vaste galerie en staat daar nuchter tegenover. "Ik sta ervoor open, maar ik ben er niet afhankelijk van."

Waar ze zichzelf over vijf jaar ziet? Ze ziet mogelijkheden om deel te nemen aan tentoonstellingen en beurzen, haar werk verder te ontwikkelen en nieuw werk te maken. "Ik denk dat ik altijd meerdere dingen zal blijven doen. Schilderen, schrijven en tentoonstellingen maken."

Wie staat waar?

Hong Kong art

- 73 Blue Lotus Gallery Limited
- 74 Soluna Fine Art
- 75 10 Chancery Lane Gallery
- 76 Hketo
- 77 JPS Gallery
- 78 Lucie Chang Fine Arts
- 79 SC Gallery
- 80 Contemporary by Angela Li
- 82-83 3812 Gallery

Contemporary art

- 2 Gallery Untitled
- 3 Huub Hannen Galerie
- 4 WTC The Hague Art Gallery
- 5 Van Buul Gallery
- 6 Serieuze Zaken
- 7 De Galerie Rotterdam / Project 2.0

Gallery

- 8 Scriptum Art Books
- 9 Gallery 9 Contemporary Art
- 12 Chiefs & Spirits
- 13 Peergallery
- 15 Wanrooij Gallery
- 17 Crossover
- 18 Galerie Année
- 24 Laimböck Art
- 25 Galerie Franzis Engels
- 34 Contempo
- 35 Jan van Hoof Galerie
- 36 Galerie Mokum
- 37 Galerie Helga Hofman
- 38 Galerie Roger Katwijk
- 39 Kyas Art Salon
- 40 Brinkman & Bergsma Contemporary Art
- 42 Post Modern Collection
- 43 Kersgallery
- 44 K:art Studio
- 45 Rademakers Gallery
- 46 Hama Gallery
- 47 SmithDavidson Gallery
- 48 Galerie Dom'Arte
- 49 Bruno Dahl Gallery
- 50 KochxBos Gallery
- 52 Galerie de Roos van Tudor
- 53 The Art Project
- 54 Galerie Post + García
- 55 Chez Freddy art & design
- 56 Root Gallery
- 57 Eldevenir + Zunino
- 58 Newhouse Gallery
- 84 Sato Gallery
- 85 Pigment Gallery
- 86 Gallery Kitai
- 87 WOW Amsterdam

Artist Night

Tijdens deze avond krijgen galerieën en kunstenaars de gelegenheid om zich op een extra manier te presenteren, bijvoorbeeld via een performance, lezing of andere bijzondere invulling. Daarnaast is dit hét moment waarop bezoekers galeriehouders en kunstenaars op een laagdrempelige manier kunnen ontmoeten.

vrijdag 24 april, 17.00-21.00 uur

88 Goodwin Gallery

- 97 Studio Seine
- 98 Oooit Art
- 99 Galerie Getekend
- 102 Koster Fine Art Gallery

Photography

- 11 Chiefs & Spirits
- 10 The Route Photography Gallery
- 14 Hungry Eye Gallery
- 16 Artitled

Modern art

- 19 Kunsthandel Richard ter Borg
- 20 Ubbens Art
- 22 Okker Art Gallery
- 23 Guus Maris
- 26 Kunsthandel Meijer
- 27 Galerie Mia Joosten
- 28 E.J. van Wisselingh & Co
- 29 Artfauve
- 30 Kunstadvies Hanneke Janssen
- 31 Galerie Frank Welkenhuysen
- 32 Simonis & Buunk Kunsthandel
- 33 Arnold Ligthart Kunsthandel

Applied art & jewelry

- 93 Galerie Door
- 94 Teigetje&Woelrat Amsterdam
- 95 Kunstconsult / van Kerkhoff Art
- 96 Koster Fine Art Gallery

New Positions

- 97 Studio Seine
- 98 Oooit Art
- 99 Galerie Getekend
- 102 Koster Fine Art Gallery

Design

- 60 Design edit
- 66 WhiteNoiseDada
- 66 Atelier Fig
- 63-67 Chez Freddy art & design
- 65 The Millen House
- 64 Matthijs Rameckers
- 68 Sjang Niederwieser
- 69 Jule Cats
- 70 Studio Zoran Strijbosch
- 72 The Millen House – Marleen Kaptein

Curated by

- 103 Off Hook
- 104 171 project space
- 105 Cor Unum
- 106 Tekenkabinet
- 107 Outsider Art Gallery

Backstagepresentaties

- Gerrit Rietveld Academie
- Sluijters Prijs
- Fotomuseum Hilversum

KunstRAI

22 t/m 26 april 2026

Europahal (Hal 1)
RAI Amsterdam
Europaplein 24

woensdag 22 april

16.00-21.00 uur: besloten opening

donderdag 23, zaterdag 25 en

zondag 26 april

11.00-18.00 uur

vrijdag 24 april

11.00-21.00 uur

17.00-21.00 uur: Artist Night

Toegangsprijzen

Volwassenen: €25

Passe-partout: €30

Studenten op vertoon van

studentenpas: €15

Kinderen tot 18 jaar: gratis

Korting

Lezers van Het Parool
ontvangen een tweede
kaartje gratis met gebruik
van de code
PAROOLKUNSTRAI2026.
Ga naar kunstrai.nl/tickets

Colofon

Samenstelling en coördinatie

Jan Pieter Ekker

Eindredactie

Hanna Bijl en Bien Borren

Vormgeving

Renate Kemna

Beeldredactie

Rosetta Senese en Eva Plevier

Plattegrond

Laura van der Bijl

Voorop

Blow up standing lamp van Willem

Zwiers, Chez Freddy art & design